Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

**TER BESLUITVORMING**

**Nota actief openbaar**
Ja

**Onze referentie**
2026-0000249028

**Datum**
31 mei 2026

**Opgesteld door**
[redacted]

**Samengewerkt met**
JenV, SZW, AenM, VRO, OCW, VWS

**Bijlage(n)**
4

Aan MBZK
Van CZW/CZ

# nota

0. Nota kabinetsreactie zesde ECRI rapport

## Aanleiding

De European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) van de Raad van Europa heeft in maart 2026 een rapport uitgebracht over de stand van zaken rond racisme en intolerantie in Nederland. Dit rapport is op 16 maart 2026 aan de Tweede Kamer aangeboden. Het is gebruikelijk om op de aanbevelingen te reageren met een kabinetsreactie. In dit geval heeft de Vaste commissie BiZa hier ook expliciet om verzocht in haar brief van 6 maart 2026.[1] U bent eerste ondertekenaar van de brief als coördinerend minister op het discriminatiebeleid en deze wordt mede namens de minister van VWS en de staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie verzonden. De stukken zijn bij de andere departementen parallel in de lijn voorgelegd.

## Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met de inhoud en verzending van de kabinetsreactie aan de TK (we wachten met verzending tot alle bewindspersonen akkoord zijn).

## Kern

*Inhoud aanbevelingen ECRI en kabinetsreactie*

- Het zesde evaluatierapport van ECRI bevat 15 aanbevelingen – inclusief twee prioritaire – verspreid over drie gemeenschappelijke thema's en één specifiek thema voor Nederland: (1) effectieve gelijkheid en toegang tot het recht, (2) haatzaaiende uitlatingen en door haat gemotiveerd geweld, (3) integratie en inclusie en (4) het voorkomen en bestrijden van etnisch profileren en andere vormen van discriminerend profileren door overheidsfunctionarissen.
- De prioritaire aanbevelingen liggen op het beleidsterrein van VWS en JenV en betreffen respectievelijk het wettelijk beschermen van de lichamelijke integriteit van intersekse personen en het verbieden van niet noodzakelijke operaties bij intersekse kinderen (§ 38), en het invoeren van een effectief systeem tegen etnisch profileren bij identiteitscontroles (§ 117).
- De overige 13 aanbevelingen liggen op de beleidsterreinen van BZK, OCW, VWS, AenM, JenV, VRO en SZW.

[1] Reactie op rapport ECRI over Nederlandse bestrijding van racisme en intolerantie | Tweede Kamer der Staten-Generaal

- De betreffende departementen zijn vrij gelaten in de overweging omtrent advisering verzending mede namens richting hun bewindspersoon. De ministers van VWS en AenM en de staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie hebben aangeven hiermee in te stemmen, en de brief wordt mede namens hen verzonden.
- De kabinetsreactie bevat een algemene reactie op het rapport van ECRI waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan het juridisch kader van institutionele discriminatiebestrijding en de focus ligt op de coördinerende rol van BZK op het rijksbrede discriminatiebeleid en de invulling daarvan. Expliciet worden benoemd eenzijdig overheidshandelen, de stelselherziening van de anti-discriminatievoorzieningen en de wettelijke verankering van de NCDR.
- In bijlage 1 gaan de departementen specifiek op elke aanbeveling in, waarbij de aanbevelingen integraal zijn opgenomen en voorzien van corresponderend paragraafnummer. Hierbij is tevens de inbreng van het maatschappelijk middenveld meegenomen.
- Aanbeveling 5 en 15 zijn gericht aan BZK.
    - 5: haatzaaiende uitlatingen gedaan door politici en publieke figuren
    - 15: het voorkomen en bestrijden van etnisch profileren door andere overheidsfunctionarissen, waarbij algoritmische systemen centraal staan.
- De kabinetsreactie beschrijft staand beleid, lopende (wets)trajecten en herhaalt eerder aangekondigde nog te verwachten rapporten in reactie op de aanbevelingen. Er worden geen nieuwe maatregelen aangekondigd naar aanleiding van het rapport, ook niet door BZK. De brief zal daarom verzonden worden, zonder agendering daarvan voor de CBJ, RBJ en de MR.
- De reacties van de maatschappelijke organisaties die voor consultatie zijn benaderd en hier toestemming voor hebben gegeven, te weten Amnesty International, Collectief Jonge Moslims (CJM), Controle Alt Delete, Monitor Politieke Ontwikkelingen (MPO), de Nederlandse Romavereniging, NNID, Privacy First, Transgender Netwerk en Vereniging behoud woonwagencultuur Nederland, zijn gebundeld en worden als bijlage 2 aangehecht bij de kabinetsreactie, met uitzondering van Bureau Clara Wichmann, die hier geen akkoord voor heeft gegeven. Persoonlijke gegevens zijn geanonimiseerd.
- Ten tijde van schrijven is opgemerkt dat Amnesty haar reactie ook zelf online heeft gepubliceerd.

**Toelichting**

*ECRI en de monitoringscyclus*

- Het ECRI is een onafhankelijk 'human rights monitory body', en maakt onderdeel uit van de Raad van Europa, de internationale organisatie die verantwoordelijk is voor het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM).
- In het kader van haar statutaire taken publiceert ECRI om de 5 jaar een rapport (over Nederland), tot stand gekomen door middel van documentanalyses van nationale en internationale bronnen, een werkbezoek aan het betrokken land en een vertrouwelijke dialoog met de nationale autoriteiten (voor Nederland vond dit plaats in november 2024).
- Hoewel het opvolging geven aan de aanbevelingen en een kabinetsreactie, geen (internationale) juridische verplichting is, worden de rapporten van ECRI wel als gezaghebbend gezien en stellen ze het kabinet in staat om

kennis te nemen van problematiek waarvan de commissie van mening is dat deze niet voldoen aan de standaarden die binnen het EVRM gelden.
- De prioritaire aanbevelingen dienen binnen twee jaar na datum van publicatie geïmplementeerd te zijn. ECRI zal na twee jaar informeren naar de stand van zaken.
- Voor de overige aanbevelingen geldt dat Nederland voorafgaand aan de volgende monitoringscyclus, over vijf jaar, de aanbevelingen geïmplementeerd dient te hebben, dan wel vooruitgang geboekt hebben. De stappen die Nederland heeft gezet, zullen tijdens de 7e monitoringscyclus door ECRI geëvalueerd worden.
- De begeleidende nota bij de Kamerbrief van 16 maart 2026 geeft meer toelichting op de inhoud van het rapport en de aanbevelingen. In de werkmap vindt u daarom een snelkoppeling naar deze stukken.

*Krachtenveld*
- Binnen verplichte verdragsrapportagecycli worden er consultatiemomenten met het maatschappelijk middenveld belegd en hoewel de monitoringcycli van ECRI niet kwalificeert als zodanig, is deze lijn gevolgd, in het kader van een uniforme werkwijze. Het College voor de Rechten van de Mens heeft een consultatielijst opgesteld van relevante maatschappelijke organisaties, die door BZK zijn aangeschreven waarbij centraal stonden ideeën over mogelijke gedragen implementatie van de aanbeveling, missende context of duiding, en identificatie van witte vlekken.
- Niet elke organisatie heeft haar inbreng overeenkomstig de gevraagde punten opgesteld, waarbij wordt opgemerkt dat de inbreng soms verder reikt dan de aanbevelingen in het rapport. Deze zijn in de kabinetsreactie buiten beschouwing gelaten maar wel gedeeld met de verantwoordelijke beleidsdepartementen.
- De organisaties onderschrijven de aanbevelingen en zijn in hun reactie allen kritisch op het kabinet. Voor BZK zijn relevant de inbreng van MPO, CJM, Controle Alt Delete en Amnesty International. Dan gaat het met name over het beleggen van de aanpak van moslimdiscriminatie bij BZK, waaronder een interdepartementale taskforce, het intrekken of herzien van de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding, het optuigen van een structurele en duurzame samenwerkings- en kennisinfrastructuur ter bescherming van de grondrechten van moslims, en etnisch profileren waaronder profilering door middel van algoritmen. Ook wordt door Amnesty aanbevolen om ras en sociaal economische status als grond expliciet in de Grondwet en de Awgb te verankeren.

**Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden**

*Motivering*
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

**Bijlagen**

| Volgnummer | Naam | Informatie |
|---|---|---|
| 1 | Kabinetsreactie op het ECRI rapport | Ter instemming en verzending |
| 2 | Specifieke reactie op het ECRI-aanbevelingen in rapport | Ter instemming en verzending |

| | | |
|---|---|---|
| 3 | Gebundelde inbreng schriftelijke consultatie maatschappelijk middenveld | Ter kennisneming en verzending |
| 4 | ECRI rapport | Ter kennisneming |

**Onze referentie**
2026-0000249028

**Datum**
31 mei 2026